

LÆSERNE MENER

LYT TIL DET, HUN SIGER

Niels Andersen, Grønnegården 203, Greve:

Man kan undre sig over Pia Kjærsgaards og Søren Espersens menneskekundskab og forståelse for unge menneskers engagement i måske det største problem, Jorden i dag står over for.

Hvad vil de opnå ved at udtale sig om Greta Thunbergs alder, engagement og ikke mindst hændelser i pigens liv? Hvad med at tage stilling til det, den unge pige taler om? Pia Kjærsgaard og Søren Espersen, I har ikke sympati for andre end jer selv og jeres egne ofte egoistiske proselytter.

ER GRETA GOD?

Hans-Georg Møller, Dronninggårds Allé 18, Holte: Når jeg ser Politikens forsiden søndag med billedet af Greta Thunberg, falder et ord mig ind: gudsyndkyldelse.

Den væsentlige klimadebat får med fotoet en event-agtig form, der kan risikere at skade en virkelig seriøs sag. Selfiebilledet inde i avisen understreger fornemmelsen af en overfladisk interesse.

Jeg håber, at jeg tager fejl. Jeg håber også, at de mange demonstranter vil handle, som de taler, og f.eks. droppe den årlige skitur eller ferien i Thailand eller måske endnu vigtigere kører lidt mindre via internettet og derved undgår unødigt transport eller gør en større indsats for at minimere madspild eller ... eller ... Eller blev det bare ved en trendy blodsudflugt i fantasyland?

DR – BLÅ OG TALBLIND

Inger Stauning, Guldagervej 26, Vanløse:

DR udnævner Venstre til valgets store vinder. Kommentatorerne jubler. Er I da blå og/eller talblinde? Venstre fik en fremgang på 6,8 pct., men DF, K og LA har tilsammen tabt 19,6 pct. Det borgerlige Danmark har således tabt valget med en tilbagegang på 12,8 pct.!

Hvad med at løfte blikket fra blå jubel, enkeltpersoner og kannibaliseringer partier til den virkelige nyhed: en fremgang på 14,8 pct. til partier, som sætter miljø og klima højest, nemlig de radikale, SF, Enhedslisten og Alternativet. Når her til kommer Socialdemokratiets fremgang på 2,4 pct., markeres der et jord-

skredsstort krav fra befolkningen om en ny kurs!

Kravet til EU og signalet til folketingsvalget er klokkeklart: Ny klimabevidst politik nu!

HØNGE SKAL UD

Ole Kresten Finnemann Juhl, Sygehusvej 1, Ørsted:

Tiden må være kommet, hvor vi vælgere undlader at stemme på Karsten Hønge (SF) til folketingsvalget. Partierne må vælge, så de kun opstiller en person til ét valg af gangen.

Karsten Hønge bør lide den tort, at han ikke vælges til Folketinget, så han står på personen med fletningerne i postkassen. Så kan vi måske se frem til, at Karsten Hønge vil ydmyge sig og partiet ved alligevel at tage til Bruxelles. Politikere, når de er værste.

VÆLG EN RESPEKTERET

Morten Zierau, Moltkesvej 13 Fredericia:

Folketingets formand regnes som en af de fineste stillinger i landet. Derfor bør formanden være en erfaren og ordentlig politiker, der er bredt accepteret og respekteret – uanset partiårvare.

Forhåbentlig vil det være på den måde, formanden vælges, og ikke som resultat af en politisk studehandel!

DE STØRSTE KLIMASYNDERE

Marianne Bentsen-Pedersen, Grønnegade 7, Silkeborg:

EP-valget blev i den grad et klimavalg. Især de unge har set skriften på væggen. Skal det følges op til folketingsvalget, må de overveje, hvilke partier der støtter/hæmmer de største klimasyndere.

Lad os slå det fast med det samme: Det er ikke indvandreren, der forbruger mest, for de lever på et meget lille budget. Derimod er det de rigeste i Danmark, der har et enormt forbrug. Store huse, nyt tøj, mange flyrejser – af og til i privatly – remsen er meget længere.

Vil man derfor følge op på den grønne dagsorden, er det helt nødvendigt at stemme på SF, Alternativet eller Enhedslisten, da disse partier har en human indvandrerpolitik og vilje til at skabe mere lighed, hvilket vil hæmme de riges enorme forbrug.

Industrien hævder, at den (de rige) skaber rigdommene. Ja, sammen med de ansatte og den offentlige sektor. Til gengæld tilfalder det meste af

den øgede indtjening aktionærer og højtlojtede direktører.

Vi kunne godt bruge mere humanisme og mindre ulighed med deraf følgende mindre ressourceforbrug.

Stem for det 5. juni.

HVEM BÆRER ANSVARET?

Bent Østerborg, Klokkerfaldet 51, Aarhus:

FV19 nærmer sig. Med resultatet af europaparlamentsvalget in mente føler jeg trang til at minde om alle de forringelser, der siden 2001 har ramt det danske (velfærds)samfund. Jeg vil ikke remse dem alle op, men lad mig nævne nogle enkelte:

Skattevæsnen er reduceret så meget, at det ikke fungerer. Politiet har mange ikke længere tillid til. Eldreplejen er voldsomt forringet. Børn og unge-området samt uddannelsesområdet er forringet. Sundhedsområdet lider under personalemangel.

Hvem bærer så ansvaret herfor?

For mit eget vedkommende er jeg ikke i tvivl, og jeg ved godt, hvem jeg i hvert fald ikke skal stemme på.

HVOR MÅ VI SKAMME OS

Inge Eiseemann, Bistrupvej 56, Birkerød:

Hvordan kan Lars Løkke acceptere, at integrationsministeren sender en 70-årig demment enlig kvinde fra Afghanistan hjem til et land, hvor der kun er en nevø til at tage sig af hende? Hun er så dårlig, at hun ikke længere kan huske, hvad hendes egne børn hedder og kan ikke give udtryk for egne behov.

Den danske advokat, som tager sig af hendes sag, mener, at hun, hvis man sender hende tilbage nu, vil dø.

Inger Støjberg siger at »Danmark ikke skal være sygehus for hele verden«. I denne sag er det en pinlig bortforklaring.

Jeg kan kun håbe, at sagen ender godt: Vi har folketingsvalg dagen efter mødet i udrejsecentret, som hun er indkaldt til, men som – hvis avisens beskrivelse er rigtig – hun ikke kan deltage i, hvilket også på grund af hendes tilstand synes formålsløst.

NU GIVER DET MENING

Søren Ole Petersen, Bøgegårdsvej 68, Sønderød:

Først nu forstår jeg helt udtrykket: Vikaren fra helvede.

DAGENS CITAT

Der er mange forældre i dag, der nærmest hellere ville dø, end at deres barn skal opleve et nederlag eller et simpelt nej. Hvis deres datter gerne vil være model, så er det saftsuseme det, hun skal være
Jacqueline Friis-Mikkelsen, direktør for Unique Models. I Berlingske

'Klimatossier' blev sagt med et smil

REPLIK

PIA KJÆRSGAARD, FORMAND FOR FOLKETINGET, MF (DF)

MAN SKAL VEJE sine ord på en guldvægt, hedder det. Sådan én har jeg aldrig haft, hverken i overført eller bogstavelig forstand. Jeg siger det, jeg mener, også selv om jeg risikerer at rage uklar med folk, der læser Bibelen som en vis herre.

Jeg brugte i min tale på valgaftenen 26. maj glosen 'klimatossier'. Det gjorde jeg med et smil. Som en reaktion på, at klimadebatten var kørt helt af sporet. Og jeg må nok sige, at det valg fik nogle til at hæve bryn, i den grad.

Hvis jeg skulle have reageret så voldsomt, som Steen Hildebrandt gør i sin skrivelse i Politiken 30. maj, hver gang jeg er blevet kaldt alverdens skældsord, kunne jeg ikke have bestilt andet.

Jeg fristes til at bruge følgende fra vores store humorist Robert Storm Peter-

sen: »Oprindeligt var sproget et middel til forståelse – men efterhånden er det blevet et middel til misforståelse«. At Steen Hildebrandt ovenikøbet udstyrer mig med røde kinder og yderligere karakteriserer mig som tosset, har jeg det da helt fint med. Vi har jo så ikke noget at lade hinanden høre.

Jeg vil slutte med endnu et citat fra Robert Storm Petersen: »Og med Hensyn til Talesproget maa vi have Taalmodighed – det tager Tid at lære Kragen at fløjte som Stæren«.

Pædagogstuderende vurderes fagligt

REPLIK

KAJ STORGAARD JENSEN, LEKTOR PÅ PÆDAGOGUDDANNELSEN, KØBENHAVNS PROFESSIONSHØJSKOLE

UNDER overskriften 'Dårlige pædagoger slipper igennem' skriver pædagog og praktikvejleder Anne Balle (Pol. 30.5.), at undervisere på pædagoguddannelsen lader inkompetente studerende slippe igennem eksamen, fordi det er for dyrt at lade dem gå om eller dumpe dem.

Jeg har selv undervist på pædagoguddannelsen i snart 22 år. Og jeg oplever med mellemrum, at der i det pædagogiske praksisfelt eksisterer den myte, som Anne Balle fremkommer med i sit indlæg: at vi på som eksaminatorer på pæda-

goguddannelsen lader hensynet til økonomien styre vurderingen og ikke foretager en reel faglig vurdering, når studerende er på vippen.

Der kan være andre grunde til at kritisere taxametersystemet, men i de år, jeg har uddannet pædagoger, har det aldrig nogensinde været dét, der styrer karaktergivning til en prøve. Faktisk føler jeg min faglighed angrebet en lille smule af påstanden. På samme måde som Anne Balle formentlig ville føle sin faglighed angrebet, hvis vi på uddannelsen påstod, at pædagoger eksempelvis undlader at tage en alvorlig snak med forældre af frygt for, at de melder deres barn ud af institutionen, som dermed mister penge.

Som eksaminatorer skal vi vurdere en studerendes præstation ud fra et regelsæt, der som præmis indebærer et fagligt

skøn. Ved en praktikprøve, hvor den studerendes vejleder fra praktikstedet jo i øvrigt er medbedømmer på prøven på ligefod med underviser (og en eventuel censor), er den studerende enten bestået eller ikke-bestået. Det er naturligt, at der kan være nuanceforskelle i en faglig vurdering. Det gælder både, når man som underviser voterer med en anden underviser, og til en praktikprøve, hvor en uddannet pædagog deltager i vurderingen.

At det kun skulle være undervisere fra professionshøjskolen, der vurderer, at den måske knap så dygtige studerende skal bestå, er langtfra min oplevelse. Det går begge veje. Og det gør det, fordi en prøve på pædagoguddannelsen ikke er en matematikprøve med en facitliste, hvor man kan afgøre karakteren ud fra mængden af rigtige eller forkerte svar.

Grøn omstilling kræver el, ikke diesel

FORURENING

NIELS BUUS KRISTENSEN, TRANSPORTFORSKER OG MEDLEM AF KLIMARÅDET

DEN GRØNNE omstilling er i fuld gang, men udledningen af klimaskadelige drivhusgasser fra vores biler er stadig en af de største udfordringer. Klimarådet har tidligere konkluderet, at det vil være bedst at udskifte vores diesel- og benzinbiler med elbiler. Desværre er Klimarådets analyse blevet misforstået i et indlæg her i avisen 25.5. af Gitte Seeberg, administrerende direktør i AutoBranchen Danmark.

I indlægget skriver Gitte Seeberg, at Klimarådets analyse bekræfter, at dieselbiler udleder mindre luftforurening end tidligere, og at diesebilen i dag skulle være mere miljøvenlig end benzinbilen. Derudover konkluderer indlægget,

blandt andet på baggrund af Klimarådets analyse, at »dieselbiler i dag er en god og nødvendig løsning i den grønne omstilling, indtil der er elbiler nok til alle«.

Begge pointer er desværre misvisende. Klimarådets analyse viser, at elbiler har en langt lavere udledning af drivhusgasser set over hele bilens levetid (fra produktion til skrotning) end en effektiv diesebil. Klimarådets analyse forholder sig ikke til luftforurening med f.eks. NOx og heller ikke til, hvorvidt dieselmotorer er bedre eller dårligere end benzinmotorer.

Klimarådet deler ikke opfattelsen, at dieselmotorer er en nødvendig løsning i den grønne omstilling. Vores analyser konkluderer, at elbilen er det klart mest klimavenlige valg, hvis man står og skal købe en ny bil. En opladningshybrid, hvis man hovedsageligt kører på strøm, er bedre end rene benzin- og dieselmotorer. Men vigtigst af alt er det i dag kun elbilen, der har potentiale til at være en løs-

ning for personbilerne i kampen mod klimaforandringerne. Det er derfor helt afgørende, at vi får flere elbiler på vejene i Danmark. I dag udgør salget af elbiler og opladningshybrider ca. 3 pct. af bilsalget, og derfor anbefaler Klimarådet, at vi får sat skub i elbilsalget herhjemme via et kontant tilskud til køb af elbiler, som aftrappes, i takt med at salget stiger.

Det er godt, at bilproducenterne har fokus på, at nye fossildrevne biler kører flere kilometer pr. liter samt på at mindske luftforureningen. Men desværre ser vi i disse år, at udledningen fra personbiler faktisk stiger, og den udvikling kan kun vendes, hvis vi begynder at bruge vedvarende energi i vores biler i stedet for diesel og benzin. Her er elbilen det klart bedste og billigste valg.

Derfor anbefaler Klimarådet et stop for salget af benzin- og dieseldrevne biler i 2030 som et klart signal om, at fossile drivmidler ikke er en del af den grønne omstilling.

KRONIKEN
1. juni 2019

Sådan gennemskuer du politikernes spin

JACOB BIRKLER

Kender du brøndpisserargumentet, kan du spotte en cirkelslutning og genkende en stråmand?

I POLITIK GÆLDER alle kneb. Der er således mange listige eller snedige måder at komme i vej som politiker på.

Nogle veje kan dømmes moralsk fine såvel som ufine, lødige såvel som underlødige. Flere af de politiske kneb har tilmed undergået en række forvandlinger gennem de senere år.

Her præsenteres en liste over nogle af de mest gængse politiske kneb.

Irrelevante autoriteter

Når politikere argumenterer for et synspunkt, sker det ganske ofte, at der refereres til analyser og rapporter såvel som eksperter.

Det er der ikke i sig selv noget galt med. Det afgørende er imidlertid, at en politiker henviser til herskende autoriteter inden for det særlige område, synspunktet hører under. Som en del af argumentet lyder det således ofte fra politikeren, at: 'Førende eksperter på området anbefaler ...'.

Men måske er der ikke taget tilstrækkelig højde for, at andre eksperter anbefaler noget andet. Måske er området kontroversielt og flertydigt. Måske udelades væsentlige dele af analysen, som ikke passer til politikernes budskab.

Måske handler brugen af eksperter alene om at skjule sig bag dem eller omvendt bruge dem som løftestang for det argument, der allerede ligger i støbeskeen.

Hvornår der er tale om et godt politisk greb eller underlødigt kneb, kan imidlertid være et stridspunkt i sig selv.

Krænkende argumentation

Det er også muligt at benytte et kneb, hvor man fornærmer eller på anden måde virker grov over for den eller de personer, der har fremlagt et politisk synspunkt.

Det skorter ikke på eksempler og især i denne valgkamp har ederne nået nye dybder med eder og betegnelser såsom nazisvin. Men det er sjældent, man slipper godt af sted med dette kneb.

Derfor anvendes strategien som oftest mere subtilt eller indirekte ved at krænke omstændighederne omkring en sag eller person.

Man kan fremhæve uddannelse, baggrund eller en tidligere begået fejl eller forseelse, der dybest set er irrelevant i den konkrete sammenhæng.

Man kan kalde dette kneb for et brøndpisserargument. Har man først pisset i modpartens brønd, vil ingen efterfølgende hente noget derfra. Har en politiker begået en fejl, vil andre politikere til enhver tid kunne pisse i vedkommendes brønd, dvs. påpege dennes fejl. Men lødigt, det bliver det sjældent. Det interessante er imidlertid, at den krænkende argumentation, og dermed det fejlagtige argument, ofte kommer til at stå i skyggen af den meget slidte diskussion om

'tonen i debatten'. Hvis Rasmus Paludan eksempelvis siger noget nedsættende om herboende muslimer, og forfatter Carsten Jensen i nedladende vendinger replikerer i en Kronik i Politiken, så taler vi om tonen, men glemmer at finde blik for den forfejlede argumentation.

Appel til danskerne

Her er der tale om et særdeles virkningsfuldt kneb, hvor en politik bringes frem alene med henvisning til et tavst flertal eller formodet flertal.

Der henvises ikke til en undersøgelse, men appelleres til, at de fleste nok vil mene noget bestemt: 'Jeg tror, de fleste danskere vil give mig ret i ...'

Man kan også appellere til patriotisme eller nationalisme og derudfra forsøge at få gennemført politik. Mest typisk er dog populismen, hvor der spejdes eller angles efter synspunkter såvel som forenklinger, som hurtigt kan vinde gehør i befolkningen.

Men selv om der henvises til en egentlig opinionsundersøgelse, vil det ikke i sig selv udgøre et argument.

Forførelse

Lad os antage, at man som politiker gerne vil gennemføre en bestemt politik, men ved, at der ikke er flertal for synspunktet og heller ikke en folkestemning, der går politikernes vej.

I så fald kan man vente på begivenhe-

der, som kan bruges som løftestang for ens synspunkt.

Det umoralske ligger i at bruge begivenheden til at få sin politik gennemført, når den ret beset ikke har forbindelse til den politik, man gerne vil gennemføre.

Det kan være en krig, en katastrofe, et mord, en konjunkturændring eller lignende. Lad os eksempelvis antage, at vi er vidner til en selvmordsbombe i København lige før valget. Denne begivenhed vil kunne løfte et hav af politiske budskaber, som kan være mere eller mindre direkte knyttet til begivenheden.

Begivenheden kan således benyttes til at fremhæve en politik, som man ønsker gennemført, eller mere fordykt kan man forsøge at få upopulære politiske beslutninger gennemført i ly af den dominerende pressedækning.

Men som det gælder med de øvrige kneb, eksisterer der en svært definerbar grænse mellem de situationer, hvor begivenheder moralsk legitimerer eller kræver en lovændring, og de situationer, hvor det moralsk er illegitimt.

Komplekse spørgsmål

Dette kneb benyttes, når man stiller sin politiske modstander et spørgsmål, hvor svaret allerede ligger begravet i selve spørgsmålet.

Man kan således indfange sine politiske modstandere såvel som vælgere ved at stille spørgsmål, som kun giver de svar,

man selv ønsker. Det er et meget almindeligt kneb, som imidlertid typisk afværges af modparten. Eksempler: »Hvorfor går du ind for velfærdsforringelser?« Eller mere indirekte: »Jeg kan simpelthen ikke forstå, hvorfor du er imod velfærdsforbedringer.«

Eller mere specifikt: 'Hvor mange mistede deres arbejde i din regeringstid?'. Her er der tale om et særligt kneb, som kan benyttes i politiske dueller, hvor tiden er en faktor. Således vil modparten ikke alene blive bragt i defensiven, men samtidig skulle bruge tid på at afværge de indirekte beskyldninger eller insinuationer, som ligger i spørgsmålet eller kommentaren.

Det underlødige er bundet til det forhold, at politikeren, som stiller det komplekse spørgsmål, ikke er interesseret i at høre svaret eller lytte til modpartens endelige give plads til modpartens argumenter.

Problematisk forsimplinger

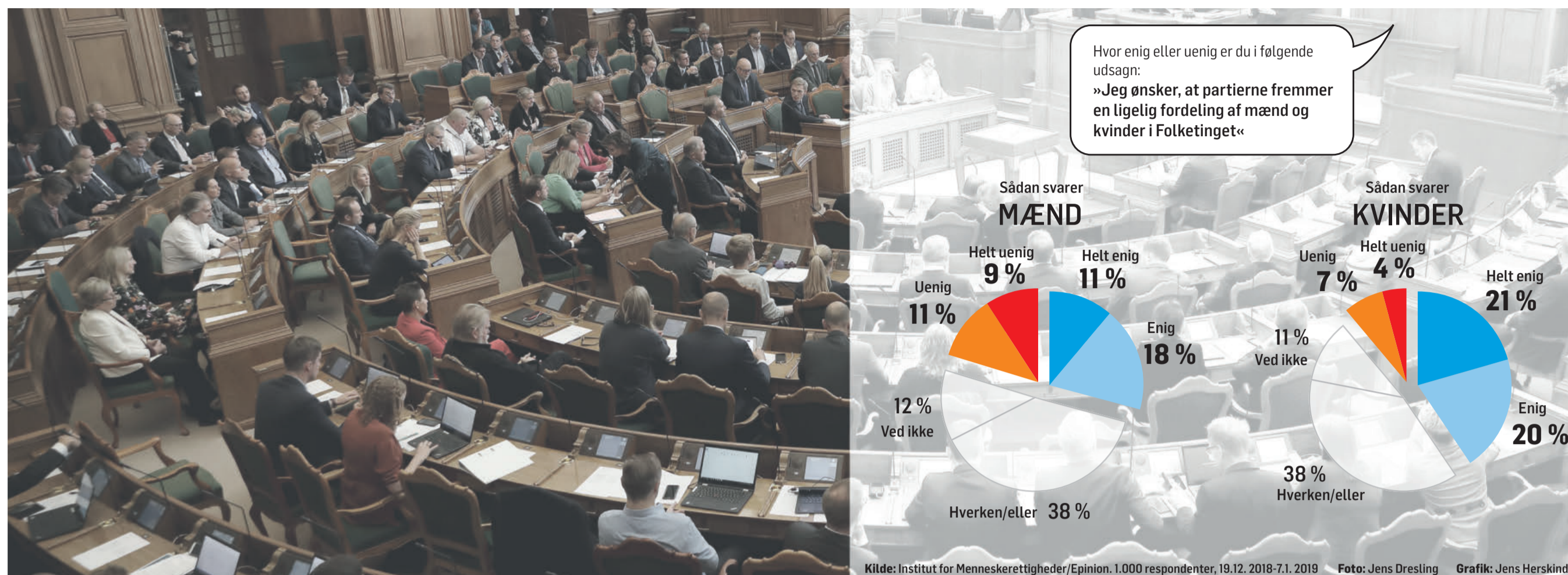
Det kan være en ædel kunst at levere et klart politisk budskab. Men korte og klare budskaber kan i sig selv rumme et kneb, hvor der udelukkes en ganske bestemt nuancering.

Mest problematisk sker det, at politikere formidler egne eller andres budskaber ud fra en enten-eller-logik, hvor benægtelsen af én påstand samtidig underbygger forsvaret for det modsatte.

17% af de studerende ved landets videregående uddannelser begyndte i 2016 straks efter afsluttet ungdomsuddannelse.

14% af de studerende valgte i 2018, at droppe et eller flere sabbatår og påbegynde studierne straks.

Kilde: Jyllands-Posten/EVA

Snørklet. Valgsystem hæmmer ligestilling

Hvis vi skal have større ligestilling mellem mænd og kvinder i Folketinget, må stemmesedlerne blive mere gennemskuelige, og partierne må prioritere kvindelige kandidater højere end i dag.

ANALYSE

BJARKE OXLUND

Syv ud af 10 danskere ved ikke, hvordan de på stemmesedlen kan se, om et parti bruger kredsvis eller sideordnet opstilling i deres valgkreds. Det viser en helt ny undersøgelse af viden om valg, som Epinion har lavet for Institut for Menneskerettigheder. Det korrekte svar er, at der ved kredsvis opstilling kun

vil være ét navn fremhævet med fed skrift under partiets navn.

Måske tænker du, at den slags valgtekniske spørgsmål ikke er så betydningsfulde for den enkelte vælger at kende. I sidste ende er det vel vælgernes kryds, der afgør, hvem der bliver valgt? Men du bør i den grad interesse dig for dit foretrukne partis opstillingsform. Det er nemlig en af en række afgørende beslutninger, der tages, længe før du finder vej ind i stemmeboksen. Gennem tildeling af opstillingskredse og beslutning om opstillingsformer udøver partierne en stor indflydelse på, hvem vælgerne kan stemme på og dermed også, hvem der ender med at sidde i Folketinget, og hvilket køn de har.

Valgloven er først og fremmest indrettet med kredsmandater, der sikrer repræsentation fra mindre befolkede områder, og dernæst med tillægsmandater, som giver mindretalsbeskyttelse for små partier.

Til gengæld mangler det danske valg-system fuldstændig en sikring af ligestilling mellem mænd og kvinder. Interessant nok troede mere end hver femte adspurgte i undersøgelsen, at partierne ifol-

ge loven har pligt til at opstille lige mange af hvert køn. Men det er der ikke, og derfor har partierne selv et særligt ansvar at løfte, når det kommer til at opstille både mænd og kvinder.

Til valget i år vil 35 procent af de opstillede kandidater være kvinder, hvilket er en fremgang set i forhold til 2015.

Imidlertid har Folketingets tre største partier (S, V og DF), som tilsammen sidder på to tredjedele af de nuværende pladser, kun opstillet 28-32 procent kvinder, så det bliver spændende at se, om vi nu også får flere kvinder i Folketinget efter valget.

Ifølge en rundspørge blandt alle opstillede partier, som instituttet netop har foretaget, er det kun hvert fjerde parti, som

har sat sig et mål for ligestillingen. Der er altså i den grad plads til forbedring i partiernes arbejde med ligestilling. 35 procent af de adspurgte i vores undersøgelse mener, at partierne bør fremme en mere ligelig fordeling af mænd og kvinder i Folketinget.

“ Folketingets tre største partier, som tilsammen sidder på to tredjedele af de nuværende pladser, har kun opstillet 28-32 pct. kvinder

kvinder og mænd i Folketinget er vigtigt, men hvor meget betyder deres konkrete stemmeafgivning egentlig for ligestillingen i dansk politik?

Ser man på resultaterne fra folketingsvalgene de seneste 20 år, stemmer vælgerne for ligestilling, idet andelen af kvinder, der bliver valgt til Folketinget, har været to-fire procentpoint højere end andelen, der er blevet opstillet. Nogle vælgere har øjensynligt taget sloganet 'Stem på en kvinde' til sig. Ved folketingsvalget i 2015 fik de valgte kvinder også to procentpoint flere personlige stemmer end de valgte mænd, men alligevel har de forholdsvis mange personlige stemmer aldrig været nok til at bringe kvindeandelen op over de magiske 40 procent, som ofte regnes for grænsen til ligestilling.

Hos Institut for Menneskerettigheder anbefaler vi derfor, at de danske partier sætter sig mål for ligestilling og gør brug af nogle af de eksisterende værktøjer i valgsystemet til at fremme ligestillingen mellem mænd og kvinder. Eksempelvis kan partierne vælge at benytte prioriteret sideordnet opstilling, hvor partierne selv bestemmer rækkefølgen på stemmesedlen.

Her har partierne mulighed for at fremhæve deres kvindelige kandidater ved at rykke navnene op ad listen. Den

klassiske form med kredsvis opstilling gør det i endnu højere grad muligt at prioritere kvindelige kandidater med god sandsynlighed for at blive valgt. Med meget enkle midler kan man på den måde fremme ligestillingen i dansk politik uden at indføre kvoter.

For den enkelte vælger ville det samtidig være en stor hjælp, hvis Indenrigsministeriet gjorde det nemmere at gennemskue opstillingsformen ved at give den på selve stemmesedlen. Vælgeren i stemmeboksen ville på den måde bedre kunne danne sig et overblik over, om en personlig stemme på en given kvinde nu også ender med at være en stemme på en kvinde.

Kort sagt ville det kunne give både demokratiet og ligestillingen et kærligt og tiltænkt skub, hvis der kom større gennemsigthed i forhold til, hvor og hvordan folketingskandidater opstilles og indplaceres på stemmesedlen af partierne.

analyse@pol.dk

Bjarne Oxlund er chefkonsulent og teamleder for køn og ligestilling, Institut for Menneskerettigheder.

Sådan gennemskuer du politikernes spin

Hvis det ikke er på den ene måde, må det forholde sig modsat. Et kneb, hvor der tænkes og appelleres til at tænke i sort eller hvidt, hvor man eksempelvis enten er for eller imod, og man udelukker eller fornægter de mulige nuancer, der kan ligge gemt i den problematik, man forsøger at løse.

Eksempelvis kan det lyde: 'velfærd eller skattelettelser'.

Hvis man derfor er tilhænger af skattelettelser, vil man samtidig være imod bedre velfærd. Den typiske indvending vil være, at det i stedet handler om at gøre kagen større eller lignende. Men der er tale om et særdeles forførende kneb, som journalister også benytter sig af, når de ikke ønsker, at politikere skal snakke udenom. »Du skal svare ja eller nej eller sige klart, om du er for eller imod«.

Falsk årsag

Når der skal gennemføres politik, handler det ofte om samfundsproblemer, der skal håndteres.

Man kan kalde det for statskunst, hvor der er blik for sammenhænge og de rette virkemidler med det sigte at lede landet. Her kan der selvsagt være ideologiske forskelle, hvor man kan finde løsninger ud fra fællesskaber eller tanken om individuel frihed osv.

Som politiker kan man imidlertid også bevidst pege på falske årsager til en problemstilling med det ene sigte at få gennemført politik. Eksempler: 'Huspriserne er faldet, fordi arbejdsudbuddet er for stort', 'sundhedsvæsenet er ineffektivt, fordi vi mangler uddannede læger', 'forældre fravælger folkeskolen pga. dårligt indeklima'.

Det kan selvsagt være uklart, hvorvidt årsagerne er reelle. Men det kan virke tillokkende at finde en passende årsag til det problem, som man allerede har en løsning på.

Cirkelslutning

En cirkelslutning er et almindeligt kendt kneb, som man imidlertid uforvarende kan komme til at sjoske rundt i som politiker. I stedet for at begrunde det synspunkt, som forsvarer, gentages konklusionen igen og igen. Man benytter så at sige konklusionen til at forsvare konklusionen.

Eksempel: 'Det er af afgørende betydning, at vi har et velfungerende sundhedsvæsen, så patienter let kan tilgå de ydelser, som de har betalt for'. Eller: 'Ytringsfrihed er af største betydning, fordi man hermed får mulighed for at tale frit'.

Man siger intet nyt i forhold til det, som allerede er fremført som konklusion. Der kommer ikke noget svar på spørgsmålet 'hvorfor?'.

Urimelig generalisering

Det ligger i ordet generalisering, at der slutes fra nogle til flere, hvilket kan være fuldt legitimt.

Den urimelige generalisering er derimod et kneb, hvor man skærer alle over én kam og enten udelukker særlige omstændigheder eller mere direkte foretager en urimelig eller forhastet slutning ud fra en enkeltstående person. Man siger intet nyt i forhold til det, som allerede er fremført som konklusion. Der kommer ikke noget svar på spørgsmålet 'hvorfor?'.

Det kan eksempelvis ske, når der slut-

tes fra enkeltstående til et samlet mindretal såsom muslimer, dagpengemodtagere eller dem, der bor i Ishøj eller Gentofte.

Stråmænd

Forvanskninger af modstanderens mening kaldes for stråmænd. Et meget effektivt og derfor hyppigt anvendt kneb blandt politikere. Man argumenterer imod en anden persons synspunkt ved at opstille et karikeret billede af personens synspunkter.

Efterfølgende argumenterer man ikke mod personens synspunkter, men alene mod det karikerede billede af dennes synspunkter.

Især i en valgkamp kan man høre talrige stråmandsargumenter, hvor politikere taler om modpartens politik på en karikeret måde, som man kun kan være uenig i eller synes er tankeløs. En variant af stråmandsknebet er motivspekulation, hvor en politiker anklager modparten for et synspunkt ved at insinuere bestemte motiver.

Eksempel: 'Det siger hun kun, fordi hun er bagud i meningsmålingerne' eller 'statsministeren har nok travlt med at sikre baglandet'.

Stråmænd, herunder motivspekulation, har fået ekstra plads i den politiske debat, fordi der findes flere politiske kommentatorer end tidligere.

Oftest består de politiske kommentarer i en granskning af de reelle politiske moti-

ver, hvor et bedre alternativ i nogle tilfælde kunne være at spørge til det politiske motiv hos politikerne selv. På den måde undgår man også, at sufflørerne ender med at råbe højere end skuespillerne på den politiske scene.

Sproglige kneb

Sproget kan i sig selv forvirre, forvanske og manipulere.

Et typisk sprogligt kneb handler om at sige noget, som umiddelbart lyder godt, uden at man derved siger noget konkret eller siger noget, som efterfølgende kan efterprøves.

Det kan ske gennem sloganagtige flokler og flokelagtige slogans såsom: 'Jeg ønsker et Danmark, som hænger sammen', eller 'en fremtid i frihed' osv.

Her er problemet selvsagt også det banale, at det vil være meningsløst at skrive hele principprogrammet på en valgplakat, men der er også det problem, at budskaber ofte skal reduceres til netop en overskrift eller fem sekunders lydclip.

Derfor kan det let ende som en urimelig kritik af politikere, som står og tripper for at uddybe deres standpunkt. Mere problematisk er de sproglige kneb, hvor der alene tales i selvfølgheder, trivialiteter og tautologier, der kun kan være sande, og som alle derfor er enige om.

Der er således ikke nogen, som er imod øget velfærd, nøjagtig ligesom alle kun kan ønske sig en bedre folkeskole, ældrepleje osv.

Det, som mere præcis kan mangle, er en klar fortælling om det, som man kan være uenig om. Når der således tales om en 'stram udlændingepolitik', er der selvsagt ingen, som går ind for en 'løs udlæn-

dingepolitik', så hvad er det mere præcis, der gør den 'stram'?

Det er imidlertid sjældent, at politikere snubler over et politisk ideologisk columbusæg. I så fald vil der givetvis hurtigt kunne træffes nogle beslutninger. Langt mere udfordrende er det som politiker klart at sige, hvilke ulemper, bagdele, risici der knytter sig til et politisk forslag.

Skal man som vælger alene høre det fra den politiske modstander gennem en karikeret stråmandsargumentation, bliver troværdigheden svært udfordret fra begge sider. Under flokler og selvfølgheder hører også slidte sprogbilleder, som kan virke trættende at høre på.

Et tidstypisk eksempel er omtalen af 'virkeligheden' som noget, man kan være mere eller mindre tæt på eller komme ud i og tage hjem fra.

Det er eksempelvis slående, hvordan der legitimt tales om vigtigheden af politikere, der 'kommer ud i virkeligheden'.

I nogle tilfælde kan man sgar høre udtrykket 'den virkelige virkelighed'.

Vi glemmer let, at der kun findes én virkelighed, men mange blik for den. Derfor er selvsamme virkelighed ikke noget, vi kan stemple ind og ud af. Som regel vil der med udtrykket henvises til, at politikere har distanceret sig fra det, som betyder noget for vælgerne.

Men pointen er her, at når politikere taler om det opbyggelige i at komme ud i virkeligheden, kan det virke som et selv-mål, fordi samme politikere i så fald må være løsrivet fra denne virkelighed det meste af tiden.

En påpegnning af de politiske kneb sigter ikke mod en dæmonisering af politi-

kere eller mod forsimplet at anklage dem for en moralsk armod.

Politikere arbejder konstant under virkelighedens tyranni, men ikke er blevet direkte intenderet at tale udenom, men blot ønsker at være loyale over for en partipolitisk beslutning.

Hvor de ikke ønsker at generalisere eller forenkle et budskab, som ikke desto mindre skal leveres på én linje eller på få sekunder.

Hvor de ikke ønsker at referere til ensidige autoriteter, men ikke er blevet repræsenteret for andre kilder og/eller kun har haft 10 minutter til at læse en rapport på 300 sider.

I mange situationer kan der således eksistere en moralsk legitim grund eller gyldig baggrund for det politiske 'kneb', hvilket efterlader den moralske dom i en anden farve. Et politisk kneb kan derfor også handle om at være i legitimt kneb eller knibe. Ikke desto mindre bør vi i demokratiet tjeneste være bevidste om de politiske kneb og med fordel begynde med os selv.